

17320502

**Senatsbeslutning om udsendelse af dekreter
til forbedringer i Østsibiriens og Kamtjatkas infrastruktur
og til iværksættelse af Anden Kamtjatka-ekspedition
(efter forslag fra Bering)**

Den 17. april gav kejserinde Anna Ioannovna befaling til Senatet¹ om at iværksætte den Anden Kamtjatka-ekspedition efter retningslinjer foreslået af Bering (se dokument **17320417**). Senatet reagerede prompte med at beslutte en række tiltag, der refereres i nærværende dokument. Det drejer sig især om dekreter til forskellige myndigheder. Senatsbeslutningens 26 punkter følger temmelig nøje Berings »punkter og forslag«, der medfulgte som bilag til kejserindens befaling (se dokumenterne **173012XXA**, **173012XXB** og **173012XXC**). Beslutningen om alligevel ikke at udnævne Skornjakov-Pisarev til kommandant i Okhotsk indebar at en række nye opgaver blev lagt på Berings skuldre.

Dokumentet med de seks originalunderskrifter findes på det Russiske Statsarkiv for Gamle Aktstykker (RGADA) i Moskva, fond 248, reg. 32, bog 2026 (Fortegnelse over attesterede Senatsreferater for maj 1732), s. 15-18. Det er oversat efter VKE 1, s. 82-88.

Oversættelsen © Peter Ulf Møller og Natasha Lind

I medfør af ovennævnte befaling fra Hendes Kejserlige Majestæt har det Regerende Senat beordret:

1. At sende et dekret til Admiralitetskollegiet om atter at udsende kaptajnkommandør Bering til Kamtjatka, og sammen med ham søofficerer og andre tjenstgørende og håndværkere samt takkelage i henhold til lister vedlagt den nævnte befaling fra Hendes Kejserlige Majestæt, og om at sørge for at de udsendes på bedst mulige måde enten over land eller til vands.
2. Senatet skal behandle og træffe foranstaltninger angående de af Bering indgivne punkter og forslag, ifølge hvilke der er givet befaling om bygning af skibe derude og om andre tiltag til statens vel og til forøgelse af Hendes Kejserlige Majestæts indtægt. Det er oplyst, at der i forrige år, 1731, ved dekret fra Hendes Kejserlige Majestæt,² blev givet befaling om at øge indbyggertallet i Okhotsk, som ligger ved Kamtjatka-havet,³ og at dyrke korn der, og at bygge en havn med et lille skibsværft samt nogle søgående skibe til transport af statens pelsværk-tribut og af købmænd med deres varer, mellem Kamtjatka og Okhotsk, samt at overflytte tjenstgørende fra Okhotsk,⁴ bønder fra Ilimsk og tungusere, og så videre. Om alt dette er der sendt et dekret med punkter til det Sibiriske Kancelli.⁵ Derfor skal Bering i hvad der angår hans ekspedition handle og iværksætte efter dette tidligere dekret, som han da også skal have et ekstrakt af som bilag til sit eget dekret.
3. Der skal omgående sendes et dekret til det Sibiriske Kancelli om at Grigorij Skornjakov-Pisarev, der er blevet beordret til Okhotsk, skal overføres til det forrige sted hvor han var i forvaring. Og den løn som var afsat til ham for hans tilstedeværelse i Okhotsk, skal ikke udbetales, eftersom han ikke vil få ophold der.
4. Hvad angår Berings forslag, punkt 2, hvor han skriver at når der opstår behov for jern i Sibirien, så transporteres det fra Tobolsk ud til de fjerne byer, hvorved der løber unødvendige transportomkostninger på, til trods for at der ved Angara-floden, i nærheden af Jandinskij-fortet, og ved Jakutsk findes jernmalm – om dette skal der sendes et dekret til Kommerce-kollegiet,⁶ som skal

behandle sagen og beordre anlæggelse af mindre værker på egnede steder, hvor der skal fremstilles så meget jern som der er behov for, men heller ikke mere, fordi det er umuligt at transportere det til herværende havne på grund af den store afstand.

5. Hvad angår de tjenstgørende i Jakutsk, så skal de have befalingsmænd der er i god forfatning, og som holder deres mandskab i orden og afholder dem fra druk og anden udsvævelse, som beskrevet i forslaget [fra Bering]. De skal have heste, varmt tøj, gevær og ammunition. Alt dette skal vojevoden i Jakutsk føre flittigt opsyn med. Og de tjenstgørende fra Jakutsk, der i henhold til ovennævnte tidligere forordning skal være i Okhotsk, 300 mand frivillige eller udkommanderede, med ammunition, gevær og statens krudt, og som på skift skal bemane også Udskøj-fortet og de befæstede udsteder på Kamtjatka, indtil der er folk nok dér, dem skal Bering tage vare på og bringe i god forfatning.

6. I den tidligere forordning befales det at overflytte frivillige bønder fra Ilimsk-distriktet eller andre steder, op til halvtreds familier, samt omkring tredive tungusere til at leve og have bopæl ved Okhotsk og på vejen til det sted der hedder Krest, mellem floderne Judoma og Urak, og ved floden Ud samt ligeledes ved de befæstede udsteder på Kamtjatka, så mange som der hvert sted skønnes at være brug for. Til flytning og etablering skal de hver have ti rubler pr. familie og korn til to år, og skattefrihed og fri transport i fire år, og lov til, med henblik på avl, at få sendt heste (hopper og hingste), hornkvæg og mindre husdyr af sted med kolonisterne og de tjenstgørende, fordi der ikke er noget af den slags derude. Nu foreslår Bering yderligere, i punkt 4 og 5, at fire eller flere jakutiske familier bosættes ved Okhotsk, til at holde kvæg og heste. Endvidere at der drives ungkreaturer, køer og svin fra Jakutsk til Okhotsk og videre til Kamtjatka, enten over havet eller over land, via Kolym. Og at der til hvert befæstet udsted tilføres en eller to jakutiske familier til at sørge for græsning af kvæget. Derfor, hvad angår den nævnte udflytning og tilførsel af heste og kvæg, skal den tidligere forordning følges. Men om der skal udflyttes tungusere eller jakuter, det må undersøges nærmere, og de der så passer bedst skal udflyttes.

7. Til saltsydning skal der fra det Sibiriske Guvernement leveres kobberkedler der er egnede til formålet. De skal laves enten på værkerne i Jekaterinburg eller i selve Tobolsk, så der ikke bliver nogen overflødig transport herfra [fra Skt. Petersborg], og fordi kobber er billigere derude.

8. Bering udnævnes til enerådende kommandant over de søgående skibe og flådepersonellet samt søfarerne,⁷ og de skal alle stå under hans kommando, så længe han befinder sig derude. Bering skal efter eget bedste skøn iværksætte en uddannelse af kosakbørn i havsejlads. Det er allerede besluttet at der til havtogterne skal udsendes tre styrmænd og seks matroser fra Admiralitetet. Der er givet ordre til, at de skal have tilknyttet nogle unge kosakbørn, som de skal oplære i havsejlads, for at man derude kan få sine egne styrmænd og matroser. Desuden skal han i Okhotsk oprette en særlig skole ikke blot for læse- og skrivefærdighed, men også for regning og navigation og uddele et mindre beløb til livets ophold for eleverne.

9. Den tidligere eksisterende befæstede udpost ved Oljutorskaja-floden, i bugten over for Karaginskij-øen, skal genoprettes og bemandes med frivillige tjenstgørende, for at beskytte korjakerne og jukagirerne.

10. Det Sibiriske Kancelli skal udpege en god kommandant specielt for Kamtjatka, blandt det personel der befinder sig i Sibirien eller på Kamtjatka. Derude befinder sig nu kaptajn Pavlutskij med en styrke under sin kommando.⁸ Han skal tilstilles en særlig instruks om de indfødte folks

tilstand og deres skikke. Han skal især beordres til at tage vare på disse folk og ikke tillade krænkelser, og løse deres indbyrdes stridigheder ved verbal, men uomstændelig retslig undersøgelse og straf. Hvad angår tidligere krænkelser og uberettigede ekstra opkrævninger af tribut i pelsværk, så skal han efterforske sagerne og skabe tilfredshed. For bedre vedligeholdelse af de befæstede udposter er der allerede udstedt dekret om udnævnelse af kommandanter i hver af dem. Han skal her handle efter den tidligere forordning og tilgodese statens tarv og indtægt. Hvad angår de folkeslag, om hvilke Bering oplyser, at de lever ved det kurilske næs⁹ og i det nordlige område, så skal den kamtjatske kommandant sørge for at de bliver tributbetalende ved passende tid og lejlighed, uden tab af menneskeliv.

11. Hvad angår det han [Bering] beretter om tjenstgørende, der i årevis har boet på Kamtjatka og ikke modtaget løn, fordi de selv skal møde op i Jakutsk, men som alligevel skal betale kopskat og derfor lider nød, så er der allerede truffet foranstaltning og givet ordre til at årsløn og kostrationer til de tjenstgørende sammen med forsyninger fra Jakutsk skal afsendes ad vandvejen til Krest i god tid, ved forårets begyndelse, med personel fra Jakutsk. Her skal det afhentes og transporteres videre fra Okhotsk til de kamtjatske og øvrige befæstede udposter på søgående skibe af personel fra Okhotsk. Sådan skal det også foregå nu, under hensyntagen til de til rådighed værende midler, så der bliver mindst mulig udgift for folk og tab for staten.

12. Bering fortæller om en skik på Kamtjatka, som har eksisteret siden begyndelsen af det russiske herredømme, nemlig at når der opkræves tribut i zobel og ræv, så giver man frivilligt opkræveren én del – og af og til to – ud over den behørigt pålagte tribut. Som Bering forklarer, så benytter opkræverne sig af dette, fordi der ikke udbetales løn derude. Men hvis der hvert år blev udbetalt løn, så kunne denne del inddrages til statskassen, hvilket også er iværksat, ligesom der er givet ordre til omgående at sende og udbetale løn. Derfor skal der i instruksen til kommandanten på Kamtjatka også skrives, at opkræverne uden at skjule noget skal opgive deres personlige andele til statskassen, og de skal så deraf belønnes for deres ærlige deklaration og for deres ekstraopkrævning af tribut, ud fra den betragtning, at de så med større iver og forhåbning vil tage ud til fjerntliggende steder. Men denne andel skal ikke pålignes de tributbetalende, for det vil kun tirre dem, da de jo giver den af egen vilje, og ikke som pligtig betaling.

13. Kommandanten skal nøje påse, at de indfødte på Kamtjatka ikke, som de i deres forstokkethed ellers har for vane, smider de syge ud af deres huse eller jurter, slår sig selv ihjel og bare lader de druknende drukne. Han skal på sømmeligste måde beskytte dem mod dette. Under tributopkrævningen skal man i alle jurter og boliger omtale og forklare, at der derved sker en helt unødigt formindskelse af befolkningen.

14. Til forøgelse af de statslige indkomster og for at undgå tab på vedligeholdelsen af flodbåde og søgående skibe skal der i henhold til den tidligere forordning erlægges betaling for købmænd og deres varer til kaptajnkommandør Bering, efter dennes skøn, og det skal påbydes at indtægtsføre det opkrævede rigtigt, uden at skjule noget. Alt desangående skal foregå ordentligt og ikke være til byrde for de rejsende. Det skal undersøges om de ræveskind, som søfarerne tidligere opkrævede for transport over havet, er afleveret til staten eller registreret som udbetalt løn.

15. For at få håndværkere nok i Okhotsk og i udstederne på Kamtjatka skal der blandt de førnævnte tre hundrede mand, der skal udsendes, indgå håndværkere som der er mangel på derude. Og af dem [dvs. de håndværkere] der nu befinder sig på Kamtjatka, må kommandanterne ikke på egen hånd udskifte nogen eller sende nogen tilbage til Jakutsk.

16. Skønt det nu påbydes at man som tributbetaling skal tage imod et eller to pud hvalbarder eller *Fischbein* pro persona, efter hvad Bering finder for godt, så må det dog påses at indsamlingen af hvalbarder ikke overstiger hvad der er behov for til lokalt forbrug, og at den ikke til gengæld formindsker den nuværende opkrævning af pelsværk.

17. Salget af brændevin på Kamtjatka og i Okhotsk og andre steder derude skal være statsligt. Til det formål skal der ansættes nogle lønnede tjenstgørende som får betaling for udstyret. Salget må ikke bortforpagtes, og de [pels]dyr der erlægges som betaling for brændevin skal afleveres til staten. Kornbrændevin skal til at begynde med, indtil korndyrkningen kommer i gang derude, leveres fra Jakutsk i dobbelt styrke for at lette transporten, ligesom den i tidligere tider blev udført fra Rusland til Sibirien. Efter ankomsten skal den lokalt fortyndes med kogt vand og afprøves i forhold til enkel brændevin. Desuden meddeler Bering at brændevin på Kamtjatka kan fremstilles af det lokale sødgræs.¹⁰ Prisen må ikke være alt for tyngende, men moderat. Endvidere skal det påses at de indfødte ikke drikker sig ihjel på grund af uerfarenhed.

18. Hvis de japanere som blev set i landet mens Bering var derude, er blevet opsporet, eller hvis andre senere skulle blive skyllet i land af uvejr til havs, så skal Bering – og hvis han ikke er til stede, så Kamtjatkas kommandant – handle i henhold til den tidligere forordning. Det skal indberettes skriftligt til Senatet og til Udenrigskollegiet, og alle nærmere omstændigheder skal oplyses.

19. Bering skal bygge søgående skibe på Kamtjatka-floden eller hvor han finder det mest praktisk. Til det formål skal de tidligere udsendte skibsbyggere fra Admiralitetet og fra det Sibiriske Guvernement stilles under Berings kommando.

20. Som skibsproviant skal man efter hans forslag købe rensdyrkød hos korbjækerne eller andre folkeslag, hvor det er nemmest at finde, og i stedet for smør fra køer skal man medbringe fiskeolie, og brændevinen skal som nævnt ovenfor fremstilles af [sød]græs. Derfor skal der fra Tobolsk eller fra Jakutsk leveres et passende antal destillationsapparater.

21. Det andet projekt angår de nordlige landområder og kyster fra Ob-floden til Jenisej og derfra til Lena-floden og videre til Kamtjatka, og hvorvidt der i Nordhavet findes beboede eller ubeboede øer. Til at udforske dette og til at beskrive folkeslagene som bor der, skal Bering udsende gode og vidende folk enten til lands eller til vands, efter sit bedste skøn, og medsende folk fra Sibirien der kender disse egne.

22. Den sibiriske guvernør skal fra de sibiriske byer afgive håndværkere og soldater som kan udføre tømrerarbejde, så mange som der er brug for i tilgift til dem der allerede er beordret til Okhotsk.

23. Kanoner, krudt og kugler samt kardæsker skal leveres fra beholdningerne i Okhotsk fæstningsby og på Kamtjatka, og hvis der er for lidt, skal der suppleres op fra Jakutsk.

24. Hele den ovenfor beskrevne ekspedition kan vel, ud over løn og transport og også ud over materialer og skibe – som Bering skrev i sit forslag – beløbe sig til mellem ti og tolv tusind rubler, inklusive transport. Derfor skal rapporter og lister om alle udgifter som afholdes til denne ekspedition sendes til det Sibiriske Kancelli, og i kancelliet skal de indføres i en særskilt bog med

henblik på regnskabsaflæggelsen ved ekspeditionens afslutning, idet der tidligere er givet anvisning vedrørende udgifter og indtægter i Okhotsk og på Kamtjatka.

25. I Hendes Kejslerlige Majestæts ovennævnte befaling foreskrives, at hvad angår præster til at føre de indfødte ind i den kristne tro, og andet som hører under gejstligheden, skal det fornødne iværksættes i samråd med Synoden. Om dette skal der omgående sammenstilles en rapport med udskrift fra Kaptajnkommmandør Berings forslag og fra tidligere forordninger samt fra korrespondancen med Synoden.

26. Fra det Sibiriske Kancelli skal det understreges over for den sibiriske guvernør og hans tilforordnede og viceguvernøren i Irkutsk, samt vojevoden i Jakutsk, at de i henhold til ovennævnte forordning og til Berings rekvisitioner yder den behørig hjælp og indsats, uden [forudgående] brevveksling på grund af den lange afstand. Bagefter skal de så skrive hvad de har udført. De rapporter og breve, der måtte være fra ham, skal uden forsinkelse sendes med kurer eller med post, hvor en sådan findes. Om alt dette skal Bering have et dekret, ligesom der skal sendes dekretter til det Sibiriske Kancelli og til Admiralitetskollegiet om det der angår dem.

Andrej Usjakov
Fyrst Ju. Trubetskoj
Vasilij Novosiltsov
Fyrst Aleksej Sjachovskoj
Semjon Sukin¹¹
Ivan Kirilov¹²

Underskrevet 2. maj 1732

¹ Senatet blev grundlagt i 1711 af Peter den Store som det øverste lovgivende statsorgan i det Russiske Imperium, kun underlagt kejseren. Under kejserinde Anna (1730-1740) var antallet af senatorer i begyndelsen 21. Men allerede i 1731 etableredes et snævrere regeringsorgan, Ministerkabinetet, hvor magten i stigende grad kom til at ligge, samtidig med at antallet af senatorer og deres indflydelse reduceredes.

² Der er tale om et dekret fra Senatet til det Sibiriske Kancelli, se nærmere i note 5. Det Sibiriske Kancelli var det russiske regeringskontor eller »ministerium« for Sibirien i perioden fra 1637 til 1763.

³ Dvs. det Okhotske Hav.

⁴ »Tjenstgørende fra Okhotsk« skal formentlig være »tjenstgørende fra Jakutsk«. At der er sket en fejl fra skriverens side, synes at fremgå af konteksten. Punkt 5 drejer sig bl.a. om at få ca. 300 tjenstgørende fra Jakutsk overført til Okhotsk. Der kan dog også være tale om, at en del af disse tjenstgørende fra Okhotsk skulle overføres videre til Kamtjatka.

⁵ Det drejer sig om et dekret, som Senatet sendte til det Sibiriske Kancelli 23. marts 1731, om udnævnelsen af Skornjakov-Pisarev til kommandant i Okhotsk med udstrakte beføjelser (VKE 1, s. 48). Som bilag medfulgte en betænkning om forholdene i Okhotsk i 29 punkter fra ca. 27. februar 1731, udarbejdet af Senatets oversekretær Ivan Kirilov (VKE 1, s. 38-47). På grundlag af Senatets dekret og betænkning udarbejdede det Sibiriske Kancelli en detaljeret instruks til Skornjakov-Pisarev, dateret 30. juli 1731 (VKE 1, dok. 9).

⁶ »Kommerce-kollegiet«, regeringsorgan der førte opsyn med inden- og udenrigshandel.

⁷ »Søfarerne«, på russisk *morekhody*, var i Sibirien betegnelsen for skibsførere, der trods manglende formel uddannelse i navigation tog på havsejlsads. De havde ofte værdifuldt lokalkendskab.

⁸ Dmitrij Ivanovitj Pavlutsikij (d. 1747) var kaptajn ved dragonregimentet i Tobolsk, da han i 1727 blev udpeget til at deltage i en østsibirisk ekspedition under ledelse af kosakhøvdingen A.F. Sjestakov. Da denne i 1730 blev dræbt i kamp mod tjukterne, overtog Pavlutsikij kommandoen over den russiske styrke.

⁹ Dvs. sydspidsen af Kamtjatka, i dag Kap Lopatka.

¹⁰ Sødgræs, på russisk *sladkaja trava*, en art bjørneklo (*Heracleum dulce*).

¹¹ De første fem underskrivere er senatorer. Da Senatet i anden halvdel af 1730'erne nåede sit lavpunkt af indflydelse, var der en tid kun to senatorer, Novosiltsov og Sukin.

¹² Ivan Kirillovitj Kirilov (1689/1695? - 1737), russisk geograf, kartograf og statsmand, oversekretær i Senatet fra 1727. K. blev selv leder af en videnskabelig rejse, den såkaldte Orenburg-ekspedition fra 1734. K. var forfatter til den første økonomisk-geografiske beskrivelse af Rusland (udgivet posthumt) og initiativtager til kortværket »Atlas over Rusland« (første bind 1734).